

Oponentní posudek disertační práce

Název práce: **Dobré životní podmínky hospodářských zvířat v právu Evropské unie**

Autor práce: **Mgr. Gabriela Kubíková**

Školitel: **prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.**

Datum odevzdání disertační práce: **21. května 2023**

1. Aktuálnost tématu

Předmětem disertační práce je jedinečný systém právní ochrany hospodářských zvířat zakotvený v právu EU, který v porovnání s úpravami v jiných zemích světa, včetně těch s vysokou produkcí v rámci živočišné výroby, poskytuje vysokou úroveň ochrany hospodářských zvířat. Zároveň nicméně s ohledem na svůj tržně a antropocentricky orientovaný přístup vykazuje tento systém řadu nedostatků, které by se mohly stát v dohledné době předmětem revize, a tedy poskytují vhodný prostor pro úvahy *de lege ferenda*.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování tématu vyžadovalo práci s množstvím právních předpisů a judikaturou Soudního dvora EU, jakož i s řadou mimoprávních pramenů a dat, včetně cizojazyčné odborné literatury.

3. Formální a systematické členění práce

Práce splňuje formální požadavky kladené na dotčený druh prací. Je přehledně členěna na dvě průřezové kapitoly, týkající se úlohy a nástrojů EU v ochraně hospodářských zvířat a na tři specifické kapitoly týkající se požadavků na chov, přepravu a usmrcování zvířat. Každá z kapitol je dále logicky členěna na oddíly a pododdíly.

4. Vyjádření k práci

Práce nahlíží na problematiku ochrany hospodářských zvířat v EU jak horizontálně obecnými kapitolami týkajícími se základních prvků přístupu EU k ochraně zvířat a nástrojů, kterými EU v oblasti ochrany hospodářských zvířat disponuje, tak z hlediska tří dílčích oblastí dotčeného segmentu unijního práva (chov, přeprava a usmrcování).

První kapitola shrnuje základní přístupy Unie v ochraně hospodářských zvířat, zabývá se postavením zvířat v primárním právu, vývojem sekundární legislativy v předmětné oblasti a úlohou orgánů EU.

Druhá kapitola se věnuje nástrojům ochrany hospodářských zvířat v EU, mezi které řadí nástroje koncepční, právní a ekonomické.

Další tři kapitoly se zabývají specifickými požadavky práva EU na chov jednotlivých druhů hospodářských zvířat (jako drůbež, prasata, skot, králíci, ryby a kožešinová zvířata), na jejich přepravu a usmrcování.

5. Hodnocení práce

Práce pracuje s tématem primárně na základě metody deskriptivní a analytické a hojně komparativní využívá rovněž komparaci. Každé zejména z dílčích témat je podrobena analýze jak z pohledu současného stavu unijního práva, tak i z pohledu jeho praktické aplikovatelnosti, přičemž autorka upozorňuje v tomto ohledu na řadu nedostatků, resp. na praktickou neaplikovatelnost konkrétních ustanovení právních předpisů. Na řadě míst autorka rovněž odkazuje na relativně bohatou judikaturu Soudního dvora EU, zejména v oblasti přepravy zvířat a jejich usmrcování (velmi zajímavou v tomto ohledu je část věnovaná úpravě rituálních porážek, resp. střetu požadavků na ochranu hospodářských zvířat s náboženskou svobodou).

Autor posudku rovněž vysoce oceňuje práci autorky s mimoprávními prameny z oborů jako etologie či fyziologie zvířat.

Určitý nedostatek práce autor posudku spatřuje ve strukturování kapitoly 2 (Nástroje prosazování dobrých životních podmínek hospodářských zvířat), protože zaprvé zjevně se nejedná pouze o prosazování těchto podmínek, ale o jejich samotné nastavení dotčenými předpisy, případně dalšími dokumenty *soft law* a zadruhé právní předpisy nejsou na stejné úrovni, jako nástroje koncepční a ekonomické v tom smyslu, jelikož řada ekonomických a z části též koncepčních má formu právních předpisů.

6. Otázka k zodpovězení při obhajobě

Autorka v závěru práce zmiňuje potřebu změny směřující k udržitelnému potravinovému systému s cílem snižovat vysokou míru konzumace potravin živočišného původu a jejich nahrazení rostlinnými zdroji. Jakými přesnými opatřeními v právních předpisech by autorka chtěla tohoto cíle dosáhnout a jak by vyhodnotila soulad těchto opatření zejména s právy podle čl. 15 až 17 Listiny základních práv EU, a to i ve světle judikatury Soudního dvora EU v oblasti společné zemědělské politiky, zejména rozsudku ve věci 44/79 *Hauer* a následujících rozsudků, které na něho odkazují?

7. Závěr

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Lucemburku dne 25. května 2023

JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

oponent